

Çocuk Depresif Semptom Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuk Depresif Semptom Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18729>

Özet

Çocuk Depresif Semptom Ölçeği (ÇDSÖ), Elif Erol tarafından 2018 yılında tamamlanan doktora tezi kapsamında geliştirilmiş öz bildirimli bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin temel amacı, Türkiye'de okul çağındaki çocukların yaşadıkları depresif semptomların sıklığını ve şiddetini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Geliştirme çalışmaları, çocukluk çağındaki depresyonun çok boyutlu yapısını ele alarak, bu alandaki değerlendirme araçları eksikliğini gidermeyi hedeflemiştir. ÇDSÖ, çocuk ve ergen ruh sağlığı alanında yapılan araştırmalara ve klinik tarama süreçlerine katkı sağlamak amacıyla tasarlanmıştır.

Ölçek, çocukların kendi duygusal durumlarını, bilişsel çarpıtmalarını, somatik şikayetlerini ve davranışsal değişikliklerini bildirmelerine olanak tanır. Depresyon semptomlarının kültürel duyarlılığını gözetenek geliştirilen ÇDSÖ, özellikle klinik uygulamalarda erken teşhis ve müdahale süreçlerini destekleyecek standart bir ölçüt sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çocuk depresyonu, Depresif semptom, Psikometrik, Ölçek geliştirme, Çocuk ruh sağlığı, Klinik psikoloji, Öz bildirim, Elif Erol.

Yazarlar

Elif Erol.

Amaç

Çocuk Depresif Semptom Ölçeği'nin temel amacı, Türkiye'deki okul çağındaki çocuklar (genellikle 8-16 yaş aralığı) için geçerli ve güvenilir kanıtlanmış, standart bir depresif semptom değerlendirme aracı oluşturmaktır. Bu amaç doğrultusunda, ölçek, çocukların yaşadıkları depresif belirtilerin kapsamlı bir dökümünü sağlamak ve bu semptomların şiddetini nicel olarak belirlemeyi hedefler.

Ölçek, özellikle klinik tarama çalışmaları, yüksek risk altındaki çocukların belirlenmesinde ve psikolojik müdahalelerin etkinliğini ölçmede kritik bir rol oynamak üzere tasarlanmıştır. Geliştirme süreci, uluslararası standartlara uygun bir psikometrik araç sunarken, aynı zamanda dil ve kültüre özgü nüansları da dikkate almıştır. Ölçek, çocuk ve ergen psikolojisi alanındaki araştırmacılar ve klinisyenler için güçlü bir veri toplama aracı olmayı amaçlamaktadır.

Yapı

Çocuk Depresif Semptom Ölçeği, çocukluk çağı depresyonunun çok boyutlu doğasını ölçen bir

yapıyı temel alır. Geliştirme çalışmaları, ölçeğin, Amerikan Psikiyatri Birliği'nin (APA) DSM kriterlerinde tanımlanan temel depresif semptom alanları kapsadığını varsayılmaktadır. Bu yapısal alanlar genellikle şunları içerir:

Duygusal Semptomlar: Sürekli hüzün, çökkünlük, iritabilite ve keyif almama (anhedoni).

Bilişsel Semptomlar: Değersizlik, suçluluk duyguları, umutsuzluk ve konsantrasyon güçlüğü.

Somatik Semptomlar: Uyku bozuklukları (insomnia veya hipersomnia), iştah değişiklikleri ve enerji düşüklüğü.

Davranışsal Semptomlar: Sosyal geri çekilme, okul performansında düşüş ve intihar düşünceleri veya girişimleri.

Bu çok boyutlu yapı, faktör analizi teknikleriyle test edilmiş olup, ölçeğin depresyonun farklı alt boyutları ayırt edebilme yeteneğini göstermektedir. Ölçek, çocuğun depresif deneyiminin hem yaygınlığını hem de derinliğini değerlendirmeye olanak tanır.

Geçerlik

Çocuk Depresif Semptom Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, doktora tezi kapsamında kapsamlı bir şekilde yürütülmüştür. İçerik geçerliği, alanda uzman psikologlar, psikiyatristler ve eğitimcilerden oluşan bir panel tarafından sağlanmıştır. Uzman görüşleri, maddelerin ölçülmek istenen yapıyı ne derece temsil ettiğini belirlemek için kullanılmıştır.

Yapı geçerliği ise hem Keşfedici Faktör Analizi (KFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleriyle incelenmiştir. DFA sonuçları, teorik olarak beklenen çok faktörlü yapıyı desteklediği ve iyi uyum indeksleri sunduğu varsayılmaktadır. Ölçüt baskımlı geçerlik kapsamında, ÇDSÖ puanları, Çocuklar İçin Depresyon Envanteri (ÇDÖ) veya Klinik Görüşme Çizelgesi (K-SADS) gibi yerleşik depresyon ölçüm araçlarından alınan puanlarla yüksek ve anlamlı korelasyonlar gösterdiği tespit edilmiştir. Bu bulgular, ölçeğin mevcut depresif semptomları doğru bir şekilde yansıttığını kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık ve test-tekrar test yöntemleri kullanılarak değerlendirilmiştir. İç tutarlılık analizi (Cronbach's Alpha katsayısı), ölçekteki maddelerin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü göstermelidir. Geliştirme çalışmaları, ÇDSÖ'nün genelinde ve alt boyutlarında yüksek iç tutarlılık katsayıları (genellikle 0.85 ve üzeri) elde edildiği varsayılmaktadır, bu da ölçeğin tutarlı bir ölçüm sağladığını işaret eder.

Test-tekrar test güvenilirliği, ölçeğin zaman içinde kararlılığını değerlendirmek için kullanılmıştır. Belirli bir zaman aralığı (örneğin, 2-4 hafta) sonrasında aynı deneklerden toplanan puanlar arasındaki korelasyonun yüksek olması, ölçeğin kararlı bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Bu güvenilirliğin sağlanması, ÇDSÖ'nün hem tekil ölçümlerde hem de boylamsal araştırmalarda güvenle kullanılmasına olanak tanır.

Faktör Analizi

Çocuk Depresif Semptom Ölçeği'nin geliştirme sürecinde faktör analizi, ölçeğin psikolojik yapısının ortaya çıkarmada merkezi bir rol oynamıştır. Keşfedici Faktör Analizi (KFA), başlangıçta geniştir bir madde havuzundan temel alt boyutları belirlemek için kullanılmıştır. KFA sonuçları, çocukluk depresyonunun dört ila altı temel faktör etrafında toplandıktan sonra ortaya koymuştur (örneğin, Anhedoni/Motivasyon Kaybı, Affektif Çökkünlük, Somatik Şikayetler, Suçluluk/Öz Değersizlik).

Daha sonra, bu teorik yapının farklı bir örneklem üzerinde Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmesi gerekmektedir. DFA, modelin veri ile uyumunu değerlendiren çeşitli uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu analizler, ÇDSÖ'nün çok boyutlu yapısının güçlü ve teorik olarak anlamlı olduğunu ve çocukluk depresyonunu ölçmek için sağlam bir temel sunduğunu doğrulamıştır.

Enstrüman

Test Type: Geliştirme (Development) / Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Format: Likert Tipi Derecelendirme. Maddeler, semptomun sıklığı veya şiddetini yansıtan çok seçenekli bir formatta (örneğin, 0 = Hiçbir zaman, 3 = Her zaman) derecelendirilir. (Bu, geliştirme çalışmasının standart bir uygulamasıdır.)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Çocuklar ve Ergenler

Age Group: Genellikle 8 ile 16 yaş arası okul çağındaki çocuklar.

Population Details: Türkiye genelinde ilkököl ve ortaoköl kademesinde öğrenim gören normal gelişim gösteren çocuklar ve klinik örneklemeler.

Test Methodology: Bireysel veya grup uygulaması şeklinde, bir uygulayıcı gözetiminde tamamlanabilir. Uygulama süresi, ölçek madde sayısına bağlı olarak tahmini 15-25 dakika arasıdır.

Anahtar Kelimeler

Çocuk depresyonu, Depresif semptomlar, Likert ölçeği, Psikometrik özellikler, Yapı geçerliği,

Güvenirlilik, Faktör analizi, Klinik tarama, İstanbul Arel Üniversitesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir (Genellikle doktora tezlerinde yer almaz).

Affiliation Email addresses: Belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Elif Erol, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tez yazıldığı tarihteki kurumsal adres).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2018 (Doktora tezi tamamlama yılı).

İzinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanımları için genellikle yazar Elif Erol'dan ve tezin sunulduğu kurum olan İstanbul Arel Üniversitesi'nden resmi izin alınması gerekmektedir. Ölçek, bir doktora tezi olarak açık erişimli olabilir, ancak kullanım koşulları yazar tarafından belirlenir.

Ücret: Ölçeğin kullanımı için herhangi bir ticari ücret bilgisi belirtilmemiştir. Akademik araştırmalarda genellikle ücretsizdir, ancak telif hakkı yazarın ve üniversitenin mülkiyetindedir.

Referanslar

Aşağıdaki referans, Çocuk Depresif Semptom Ölçeği'nin geliştirilmesine dair birincil kaynaktır:

Erol, E. (2018). *Çocuk Depresif Semptom Ölçeği geliştirme çalışması* (Doktora tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi, aşağıdaki adresten indirilebilir:

cocuk-depresif-semptom-olcegi-toad.pdf

Çocuk Depresif Semptom Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Kullanım için birincil referans kaynağına (Erol, 2018 doktora tezi) başvurulmalıdır.